

İZMİR BÖLGESİ ENERJİ FORUMU 31 Ekim – 01 KASIM 2014

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE YAŞANAN HUKUKİ PROBLEMLER

Av. Cem ALTIPARMAK
İzmir Barosu Kent ve Çevre
Komisyonu
Çevre ve Ekoloji Hareketi
Avukatları

ÇED Yönetmeliđi, md.4/c

Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED):

- “ Gerçekleřtirilmesi planlanan projelerin **çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde** ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar ”

ÇED

HALKIN KATILIMI TOPLANTISI

Halkın katılımı toplantısı

- **MADDE 9 – (1) Halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere** Komisyonun kapsamı belirlemesinden önce, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte ve Valilikçe belirlenen yer ve saatte halkın katılımı toplantısı düzenlenir.

ÇED HALKIN KATILIMI TOPLANTISI

ÇED HALKIN KATILIMI TOPLANTISI

ÇED HALKIN KATILIMI TOPLANTISI

ÇED HALKIN KATILIMI TOPLANTISI

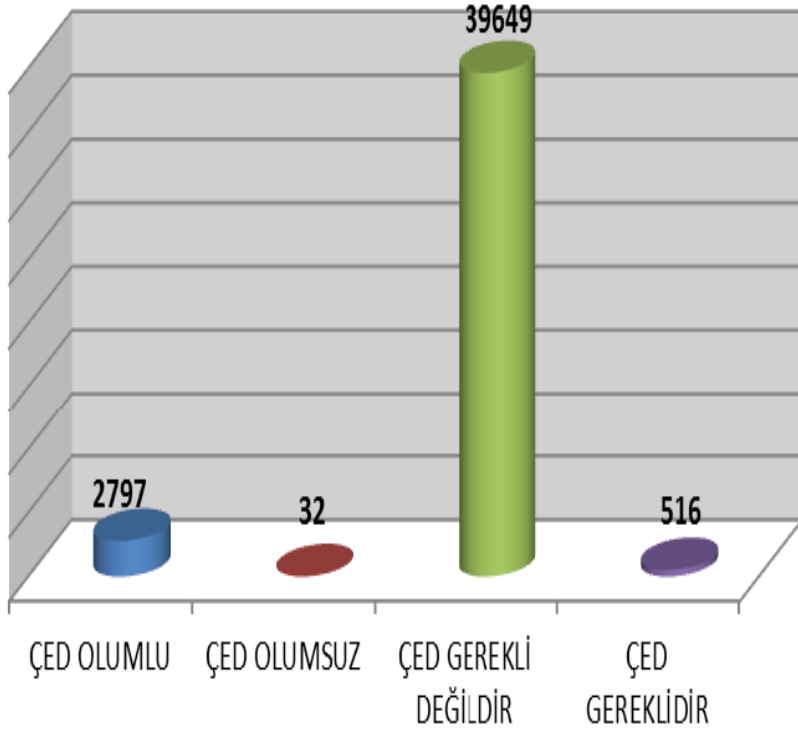
ÇED MEVZUATINDA MEVCUT DURUMUN TESPİTİ

1993 - İlk Yönetmelik tarihi

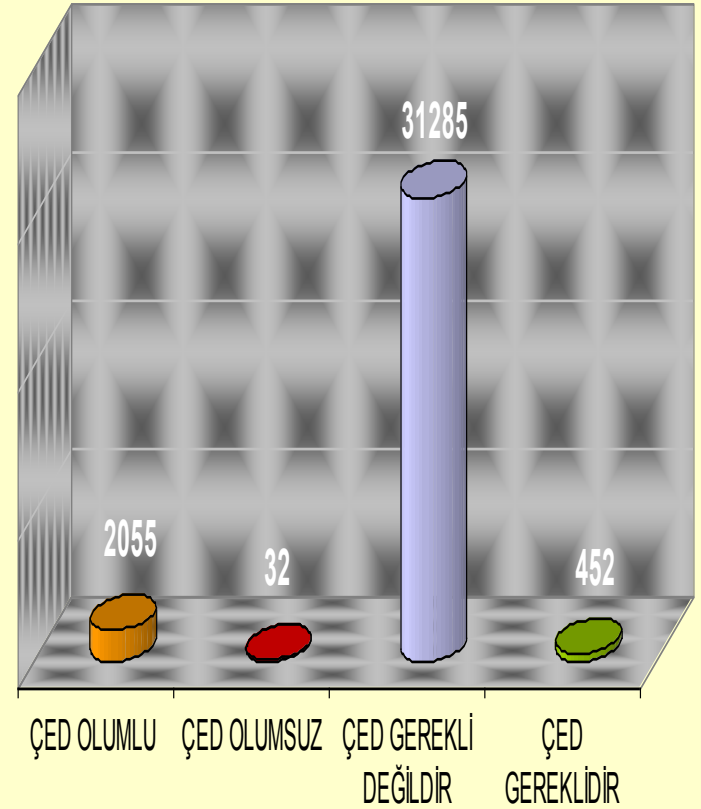
<u>Değişiklikler:</u>	<u>Yeni yönetmelikler:</u>
•1999	•1997
•2000 (3 kez)	•2002
•2002	•2003
•2004	•2008
•2009	•2013
•2011 (2 kez)	
•2013	

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED istatistikleri

ÇED KARARLARI

1993-2010 DÖNEMİ ÇED KARARLARI

ÇED İPTALİ DAVALARINDA YAPISAL SORUNLAR

- 1. Dava sürecinde tarafların yanlış kurgulanması**
- 2. Üniversitelerin Pozisyonu/Bilirkişi Kurumu**
- 3. Yargıdaki Değişimler**

MİLLİ MENFAAT Mİ? VATANA İHANET Mİ?

“Heslere Karşı Çıkmak Cinnettir.

“Ülkesini seven, enerjide dışa bağımlılığın azalmasını isteyen, vatansever çevreciler de var.”

24.10.2010, Çevre ve Orman eski Bakanı Veysel Eroğlu

MİLLİ MENFAAT Mİ? VATANA İHANET Mİ?

“HES'lere karşı çıkanların bir kısmı Avrupa'dan finanse ediliyor”

03.10.2010, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner yıldız

MİLLİ MENFAAT Mİ? VATANA İHANET Mİ?

“Çevreci kisvesi altındaki kişiler dışarıdan finanse ediliyorlar, bunlar bizim enerji alanındaki kalkınmamızı önlemek isteyen hainler”

01.11.2011, Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası
Yönetim Kurulu Başkanı Şükrü Koçoğlu,

Ve SON

“HES'lerle bu iş olmaz. HES'lerle haklısınız ufak dereleri mahvediyoruz. Ben de sizinle aynı fikirdeyim. Artık 10 megavattan daha aşağı enerji üretecek HES'lere izin vermeyeceğiz”.

21.11.2013, Çevre ve Şehircilik eski Bakanı Erdođan Bayraktar, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Toplantısı

EKONOMİK OLAN EKOLOJİK DE OLMAK ZORUNDADIR.

bir yatırımın kamu yararına sahip olup olmadığına yönelik değerlendirme, sadece elde edilecek gelirin düzeyi veya yatırımın büyüklüğü ile ölçülemez.

•”... Hükmün üçüncü kişiye etkisi doğrudan olabileceği gibi dolaylı da olabilir. **Ne var ki bu etki hukuki olmalıdır. Sırf ekonomik yarar, hukuki yararın varlığı için geçerli ve yeterli değildir...**” Yargıtay 10.Hukuk Dairesi
E.2012/18447, K.2012/25721

•”**İktisadî gelişme sadece ekonomik büyüme değildir aynı zamanda kültür varlıklarının ve doğal kaynakların korunmasıdır.**” Danıştay 14. Dairesi, 2011/13522 E. ve 2013/4 K.

YARGIDAKİ DEĞİŞİM SÜRECİ

“Bu konuda yasamanın, yürütmenin ve yargının yeknesak bir halde olduğunu görüyoruz. Bu bizim için sevindirici bir durum. Bu Türkiye’nin meselesi, hepimizin meselesi. Sanayileşmeyle, elektrikteki çeşitlendirmeye alakalı önemli bir başlık. O yüzden yasama, yürütme ve yargının tüm mensuplarına teşekkür ediyoruz”

10.05.2012, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Taner Yıldız’ın nükleer santrallere ilişkin soru
üzerine cevabı

YARGIDAKİ DEĞİŞİM SÜRECİ

“Ne varsa durduruyoruz. Yok, durdurma yok artık. İlerleme var...Devletin, milletin lehine ne varsa yapılacak. Bunun lamı cimi yok. Öyle bir şey mi var? Onu durdur, bunu durdur. Durdurduk ne oldu?”

10.05.2012, Danıştay eski Başkanı Hüseyin Karakullukçu

SONUÇ: KARARINI BİLE UYGULATAMAYAN YARGI

“Validebağ'da taraflar uzlaştı”

“İnşaatı engellemeye çalışan Validebağ gönüllüleri ile inşaatı sürdürme kararlılığında olan Üsküdar Belediyesi, dün Üsküdar Kaymakamlığı'nda çözüm için masaya oturdu.

Toplantıda inşaatın durdurulması konusunda Üsküdar Belediyesi ile uzlaşa sağlandı. *Sosyal tesis ve cami inşaatının mahkeme süreci bitene kadar durdurulmasına karar verildi.”*

19.10.2014, Radikal Gazetesi

ÇEVRESEL KONULARA HALKIN KATILIMINA YÖNELİK ÖNERİLER

- **Halkın karar alma sürecine katılımı sadece HK toplantısı ile sınırlı kalmamalıdır.** Sürecin başından itibaren, sivil toplum örgütleri, bağımsız uzmanlar ve halkın bir arada olacağı bir yöntemin işletilmesi şarttır.
- **Halkın görüşlerini sadece toplantılarda değil, farklı ve alternatif iletişim araçları ile de ifade edilmesinin yolu açılmalı,** bu konuda idarenin teşvik edici bir pozisyonda olması lazımdır.
- **Halkın görüşlerini özgürce ifade edebilmesine imkân tanınmalı,** toplantılara katılımın kolluk güçleri tarafından engellenmesinden vazgeçilmelidir.
- **Halkı bilgilendirme toplantılarında dile getirilen görüşlerin, karar alma süreçlerine bir etkisi olmalıdır.** Halkın görüşünün o faaliyetin akıbetini belirleyecek bir ağırlığa sahip olmasının yasal alt yapısı oluşturulmalıdır.

- Halkın yerinden yönetiminin temsilcileri olan yerel yönetimlerin ruhsat verme, planlama vb. yetkilerinin daraltılması, yetkinin valilik ve Bakanlığa devredilmesi gibi düzenlemeler, karar alma süreçlerinin çevre aleyhine sonuç doğurmasına yol açmaktadır. **Yerel yönetimlerin çevresel konularda karar alma süreçlerine etkin katılımı sağlanmalıdır.**
- Çevre ihlallerini tespiti ve raporlanması amacıyla, ağırlıklı yapısının sivil toplum kuruluşları, hukuk örgütleri ve meslek odaları temsilcilerinden oluşan bağımsız ve icrai nitelikte karar verme yetkisine sahip **çevre izleme kurulları** oluşturulmalıdır.
- Belli bir hareketin çevre açısından olumsuz ve zararlı sonuçlar doğuracağı hakkında ciddi bir şüphe bulunması halinde, bilimsel bir kanıtın ortaya çıkmasını beklemeden, yani çok geç olmadan önlem alınması anlamına gelen **“İhtiyat İlkesi”**, çevre mevzuatında yerini almalıdır.

- Çevresel konularda halkın karar alma süreçlerine katılımını güçlendiren **“BM-AB Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Karar Almada Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru (Aarhus) Sözleşmesi”** ve
- **“BM Sınırı Aşan Durumlarda Çevresel Etki Değerlendirmesi (Espoo) Sözleşmesi”** imzalanarak, yürürlüğe girmelidir.